

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) L (44)

Štev. (Nº) 4

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

24 de enero - 24. januarja 1991

Dokumentarna oddaja londonskega BBC

Televizijska družba BBC je na svojem drugem programu pokazala enourno dokumentarno oddajo s kratkim naslovom: Britansko izdajstvo. Oddaja je obravnava repatriacijo Kozakov in Jugoslovancev spomladi 1945 z južne Koroške; gre za okrog 70 tisoč Kozakov in Jugoslovancev, ki jih je britanska armada izročila sovjetskim in jugoslovanskim oblastem.

Dokumentarna oddaja govori predvsem o repatriaciji kakih 30 tisoč ljudi, ki so jih Britanci, kot poudarjajo avtorji, izročili v nasprotju s politiko zaveznikov. Razdeljena je v dva dela. V prvem obravnava repatriacijo Kozakov, v drugem pa repatriacijo Jugoslovancev. Za Jugoslovane trdi, da so bili to predvsem ljudje, ki so se borili proti komunizmu. Ob koncu vojne so se z veseljem predali britanskim vojakom, saj do menili, da so to njihovi osvoboditelji.

Avtorji oddaje poudarjajo, da se jaltski sporazum ni zanašal na „jugoslovanske Titove nasprotnike“. Churchill se je izredno zavzel, da teh ljudi ne smejo izročiti Titu. Kljub temu je britanski general Robertson, namestnik feldmaršala Aleksandra, podpisal ukaz, da je treba vse Jugoslovane, ki so se predali, razorožiti in izročiti lokalnim jugoslovanskim oblastem. Brigadni general Toby Low (sedanji Lord Aldington), načelnik petega britanskega korpusa na Koroškem, pa je maja 1945 dodal in podpisal ukaz, da je treba vse predane Jugoslovane razorožiti in jih čimprej izročiti jugoslovanskim oblastem, ne smejo pa vedeti, kam gredo.

Ker ukaz brigadnega generala Tobyja Lowa pravi, da repatrianci ne smejo vedeti, kam jih pošiljajo, so jim lagali. Britanski poveljnik Nigel Nicolson je v oddaji povedal, da so si izmislili, da jih pošiljajo v Italijo. To je bila, kot je dejal Nigel Nicolson, za britanske vojake muka in sramota, ker so tako izdajali uboge ljudi. „Toda“, je dejal poveljnik Nicolson, „če smo hoteli izvršiti povelje, druge rešitve ni bilo“.

Veliko večino vrnjenih rojakov so jugoslovanske oblasti ubile, čeprav so britanskim višjim oficirjem zagotovile, da med repatriiranci le kriminalce čakajo sodni postopki, druge pa bodo „prevzgojili“. Kar se je z vrnjenimi dejansko dogajalo, sta povedali dve priči. Televizija je pokazala Simona Dubajiča, majorja jugoslovanske vojske iz Beograda, ki je pomagal pri pogovorih o repatriaciji in kateremu je bilo rečeno, da bo repatriiranim vojakom prizaneseno. Toda kasneje je moral v Kočevski Rog, da „konča začeto delo“.

Simon Dubajič je za britansko televizijo (ki ga imenuje poveljnika množičnega pokola) izjavil, da je bil takrat doktrinaren komunist, prepričan, da ne pobija ljudi, ampak deluje kot osvoboditelj, ker gleda na te ljudi ne kot na človeška bitja, ampak kot na sovražnika, ki ga je treba uničiti. S tega

stališča je dejal Simo Dubajič, je bil „morda celo srečen“, da ga je doletela to naloga. Pač so njihove kamere pokazale steze v Kočevskem Rogu, po katerih so hodili ljudje do svojih množičnih grobov. Posnetke teh in roba jame, v katero so padala trupla (BBC trdi, da so te posneli naskrivaj), pa so pospremili z grozovito pripovedjo preživele priče Milana Zajca.

Britanci trdijo, da je bila repatriacija nujna zaradi vojaških operacijskih razlogov, počistiti so morali področje, ker je grozila nevarnost spopada s Titovimi partizani. In mnogi ugledni britanski oficirji, je rečeno v oddaji, so prepričani, da britanska armada ni storila nič takšnega, da bi se morala sramovati.

Črni zgodovinski list s konca druge svetovne vojne je objavil grof Nikolaj Tolstoj v knjigi „Minister in pokoli“ in kasneje s pamfletom, v katerem je obtožil brigadnega generala Tobyja Lowa, sedanjega lorda Aldingtona, da je poslal vojne ujetnike v Jugoslavijo, čeprav je vedel, kakšna usoda jih čaka. Lord Aldington je tožil grofa Tolstoj za žalitve časti in britansko sodišče je njegovo čast opralo z rekordno 1.5 milijona funtov. Grof Tolstoj je zaradi tega bankrotiral, v oddaji pa dodal: „Karkoli se bo zgodilo meni, je neprimerljivo s tem, ker je doletelo nesrečne žrtve. In če se nihče ne bi potegnil zanje in se boril za resnico, bi se ti strahotni dogodki lahko ponovili“.

(Po Delu, 15. jan.)

Odprto pismo rešencev iz množičnega poboja v Kočevskem Rogu

G. Ignac Polajnar
Predsednik Komisije za raziskavo
povojnih množičnih pobojev in dr.
Skupščina Republike Slovenije
Šubičeva ul. 4
61000 Ljubljana

V Ameriški domovini beremo kopijo poziva komisije, ki ji predsedujete, za pomoč vseh Slovencev pri zbiranju podatkov.

Zakasnela ali ne, zastavljena naloga je v resnici plemenita, četudi je očitno — povojno — omejena. Po drugi strani pa oblika poziva podere komisiji vso verodostojnost.

Že med vojno smo brali in poslušali obilico pozivov na našo narodno zavest za rešitev slovenskega naroda. Ob vsej predvideni kratkotrajnosti okupacije je bil tedaj v resnici nevarnost, da ga iztrebita fašizem in nacizem. Toda ob klicih na smrt fašizmu za svobodo naroda smo kmalu morali okušati, da v resnici

Slovenci smo na ravnočar odločenem plebiscitu pokazali, da ne verjamemo več v „bratstvo in edinstvo“ s Srbijo oziroma Jugoslavijo. Zgodovina nam je to dokazale.

A ne samo zgodovina; tudi sedanost. In to na nepojmljiv, naravnost zločinski način.

Ravnočar je prišlo v javnost in seveda v svet, da je srbska vlada v dogovoru z jugoslovansko poneverila ogromno vsoto jugoslovanskega denarja, da je s tem pomagala srbskim volitvam, na katerih je zmagala Milošević in bivši komunisti.

Zvedelo se je, da je Srbska narodna banka „posodila“ srbski vladi 1800 milijonov novih dinarjev, ne da bi to odobrila jugoslovanska vlada, ki sicer tako skrbno pazi na izdatke in baje skuša ozdraviti jugoslovansko gospodarstvo. Ta denar je srbska vlada porabila za pokojnine in podpore in s tem takoreč kupila svojo zmago na volitvah.

S to poneverbo državnega denarja je bilo porabljeno polovico vsega planiranega državnega finančnega prirastka za leto 1991. S tem so prikrajšane druge republike, med katerimi je seveda na prvem mestu Slovenija.

Pred kratkim so se pričeli v Beogradu pogovori med predsedniki vseh republik, da se pomenijo o gospodarski bodočnosti Jugoslavije. Že tako bi bili pogovori težki, saj Hrvaška in Slovenija ubirata svojo pot in se trgata iz jugoslovanskega objema.

Sedaj, ko se je razvedela to goljufija srbske in jugoslovanske vlade, ki dejansko pomaga bivšim komunistom in jugoslovanskim centralistom, pa so ti pogovori skoraj nemogoči. Kdo naj še

verjame jugoslovanskim oblastnikom, da delujejo za Jugoslavijo če pa jasno, da delajo samo za nekatere privilegirance. Zato se ni čuditi, če je to spet nov sunek Slovencev v hrbet, ki pa jim pomaga na njihovi poti iz Jugoslavije v samostojnost.

90% odločitvi na plebiscitu pomaga še goljufija Beograda, njegove vlade in komunistov-socialistov.

„Takšna država se ne more ohraniti“

Vsaj eno korist je prineslo srečanje predsednikov jugoslovanskih republik: nihče, ki je pri zdravi pameti, ne more več misliti, da je moč jugoslovansko državo, to je beograjsko federacijo, ohraniti pri življenju. V jugoslovanskem predsedstvu si je Srbija s svojo politiko enouma ustvarila večino. To predsedstvo zdaj terja, naj bo po vsej državi le ena oborožena formacija: od Srbov vodena Jugoslovanska ljudska armada, ki skupaj z republiko Srbijo sestavlja komunistično zvezo za zatiranje. Jugoslovanska vlada pušča vojsko pri miru, kot da je njeno delovanje sploh ne zadeva. Srbija je protipravno in na skrivaj natisnila za dve milijardi mark jugoslovanskega denarja in ga uporabila za svoje potrebe: to še bolj uničuje valuto. Takšna država se ne mora ohraniti. Le eno ima še smisel: da se republike kot samostojne države dogovorijo o tem, ali imajo še zadosti skupnih interesov, da oblikujejo zvezo držav z natančno začrtanimi nalogami“, piše Frankfurter Allgemeine Zeitung.

Saj sta prav ista dva navdihovala slovenske množične morilce, še dandanes čašcene v domovini, da so pahnili nas tri v Roško brezno, slovensko zemljo pa posejali z rekordom množičnih grobov. Še fašizmu in nacizmu se to ni bilo posrečilo. Še bolj grozljivo za trezne, a še zavedne Slovence po svetu pa je, da sta rdeča zvezda in triglavka osmešili slovensko vest in zavest v toliki meri, da jim ostajata samo še v dušeče breme, od strani civiliziranih narodov pa v pritajeno zaničevanje.

„Čas strahu je minil, nastopil je čas za besedo“. Kljukasti križ da naj sedaj raziskuje Holokavst! Po vseh grozotah, ki smo jih prestajali v globini brezna in v imenu peterokrake in triglavke, nam sedaj ista dva znaka kot „vsem pričevalcem zagotavlja osebno integriteto in varnost“. Le kje je ostala zdrava pamet!

Nismo politiki in tole pismo nima zveze z nobeno organizacijo. Je izključno izvrševanje dolžnosti, ki so nam jo na dnu krvavega brezna naložili naši soborci, umirajoči ob kupu že pokončanih, golih in do konca trpinčenih domobrancev. Izvrševanje dolžnosti, ki mu na žalost ne vidimo konca.

Franco Dejak Jr.
France Kozina Jr.
Milan Zajec Jr.

Cleveland - Niagara Falls,
15. decembra 1990.

VOJSKA SE BOJI

V začetku januarja je predsedstvo Jugoslavije sprejelo odločitev, da mora jugoslovanska vojska razorožiti vse para-vojaške skupine. Tisti pripadniki takih skupin, ki bi se v desetih dnevih ne razpustili, bi se morali zagovarjati pred sodiščem.

Ni jasno, ali so v tem odloku mišljene tudi enote slovenske Teritorialne obrambe, to je slovenske „črne vojske“ oziroma vojaških obveznikov po končani redni vojaški službi, katerih naloga je predvsem braniti dom. Na te se je predvsem zanašala slovenska vlada, ko se je postavila proti centralistični vojski.

Enako ni jasno, ali je s tem mišljena tudi hrvaška TO, ali pa morda Srbi v Kninu.

Na vsak način se Slovenci ne bojijo več srbske nevarnosti oziroma vojaških groženj. Ne vzamejo resno grožnje za razorožitev, ker mislijo, da so vse to le prazne besede oziroma rožljanje z orožjem, ker pač Srbija drugega ne more več narediti. Niti misliti ni, da bi lahko v Sloveniji uprizorili kako novo Kosovo. Tudi mislijo, da so sami Srbi že mnenja, da bodo primorani prej ali slej ustanoviti svojo državo Srbijo, ker z idejo Jugoslavije dalj ne morejo. Vse sedanje hude besede pač pripravljajo to pot v razpad centralistične in federalistične Jugoslavije. V najboljšem primeru bo ostala le nekaka konfederalna povezanost, ali pa še ta ne.

Oleos con crédito

Desde el miércoles 22 y hasta el jueves 31 del actual, en la sucursal Ramos Mejía del Banco de la Provincia de Buenos Aires se ofrece una exposición de oleos de Andrea y Margarita Dolinar.

Se trata de dos hermanas descendientes de eslovenos que también confraternizaron para abrazar el arte. Tras cursar sus estudios en escuelas nacionales, y perfeccionarlos de la mano de maestros de la pintura, incursionaron en la técnica del óleo.

Así, cada una llegó a confeccionar una importante cantidad de obras referidas a diversas temáticas. Las que ahora exponen en Ramos son, en su mayoría, naturalezas muertas.

Margarita Dolinar muestra seis oleos con algunas texturas, que representan la visión de las flores. La gran riqueza cromática observada surge a partir de modelos, con los que habitualmente trabaja. Sus obras pueden ubicarse dentro del romanticismo moderado.

Andrea Dolinar expone nueve oleos con líneas y contrastes bien marcados, planos de luz y sombras igualmente delimitados, y una paleta baja, en la que predominan colores oscuros.

Sus obras tienen una tendencia hacia la geometría, que la artista aplica con generosidad. Pueden ubicarse dentro del cubismo figurativo o poscubismo.

"En los últimos oleos, incorporé instrumentos musicales", comentó Andrea al dar detalles de la naturaleza muerta que incluye un violín.

Glede ekonomije in Markovičeve vlade pa lahko pripomnimoda se ta hvali, da ima mednarodno podporo, predvsem Mednarodnega denarnega sklada, ki obsega sanacijo bančnega sistema. Tudi je MDS pripravljen januarja poslati svojo delegacijo v Jugoslavijo, da se pogovori o vseh problemih o novem stand-by v višini milijarde dolarjev. V to je všteta tudi škoda, ki jo je Jugoslavija utrpela na Bližnjem Vzhodu. Seveda pa tu še ni govora o črnem natisku dinarjev, s katerimi so Srbi skušali rešiti svoje stolčke.

Mogoče ne veste, da...

— da je ob veliki stavki smetarjev v Ljubljani prišlo na dan, da je direktor smetarske ustanove dobival 34.000 din mesečne plače, predsednik slovenske vlade Lojze Petrlje pa 22.000.

— da je bilo v nekaj tednih prodanih 3.000 izvodov knjige bivšega partizana in miličnika ter danes katoliškega diakona Franceta Špeliča, ki jo je konec poletja izdala celjska Mohorjeva družba...

— da kulturna Francija in z njo kulturna Evropa letos praznuje dvestoletnico rojstva egiptologa Champolliona in pesnika Lamartina...

— da so predstavniki DEMOSA predlagali občini Črnomelj v Beli Krajini, naj odvzame častno občanstvo, ki ga je nekoč podelila nekdanjemu šefu OZNE Ivanu Mačku - Matiji...

— da je dan pred velikim spominskim slavljem v Teharjah pri Celju, kjer je bilo veliko morišče vrnjenih domobrancev, sredi noči neznanec telefoniral celjski opatiji, da je na slavnostnem prostoru nastavljena bomba (a prostor so že tri dni prej čuvali)...

— da se bodo mesečni shodi pri cerkvi na Kureškcu (prvi četrtek, petek in sobota v mesecu) pozimi odvijali v cerkvi na Igu pri Ljubljani...

— da je 95 letni Josip Vidmar ob obisku nekaterih članov predststva, ki so hoteli počastiti njegov ljubilej, izjavil, da sedanja demokratična revolucija poteka „dostojno“ (gotovo dostojnejše kot njegova)...

— da Franc Letonja, župnik slovenske fare sv. Vladimira v Montrealu v Kanadi, pripravlja trojezično (slovensko-angleško-francosko) knjigo o tej župniji...

— da je bil profesor Franc Veber, največji slovenski filozof, takoj po vojni v nevarnosti, da bi ga Udba likvidirala...

— da je časnikarka Alenka Puhar, gostja pričujoče MLADIKE, z ostrim, a pravičnim člankom v ljubljanskem DELU razpršila nekaj malikovalskega sija, ki ga je komunistični režim nadel zaslužnemu pisatelju, a šibkemu človeku Francetu Bevku...

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Vojna. Znova vojna. In za hip se je zazdelo, da se je svet ustavil. A ne; kot jo svoj čas trpeče zapisal Kociper, „in svet se vrtil naprej“. Medtem ko padajo bombe, letajo rakete, smrt kosi na fronti in za fronto (kako težko je v moderni vojni govoriti o fronti), življenje teče naprej, in je vtis, da to ni prav, da nekaj ni v redu, nas ob vsakemu koraku spominja, da ob Perzij-skem zalivu divja vojna vihra.

SMO ALI NISMO

A vojna v zalivu je prinesla novo skrb precej zbitemu predsedniku Menemu. Morda je kdo mislil, tudi v vladnih krogih, da bo spopad ob zalivu prav prišel, saj bo pozornost javnosti obrnil drugam, da se bodo vsaj malo pozabilo domače težave. Delno je to res. A vojna je prinesla novih skrbi predsedniku in vladi, pa tudi pokazala, kako malo trdna je moč vlade, kadar gre za kočljive zadeve v parlamentu. Poglejmo:

Komaj se je začel zaplet okoli zaliva in so mednarodne sile vzpostavile gospodarsko blokado, je predsednik Menem sklenil, da je nastopil trenutek, ko so mora Argentina uvrstiti, jasno in aktivno, v skupino zahodnih sil. Kar ni storila nobena izmed latinskoameriških držav, je napravila Argentina: poslala je dvojce bojnih ladij v Perzijski zaliv.

A stvar je ta: argentinska ustava jasno določa, da morajo argentinske čete zapustiti meje države (udeležiti se zunanje vojne) le z izrečnim mandatom kongresa. Ladje pa so odplule brez tega postopka, ker se je vlada dobro zavedala, kako težko bi dobila tako dovoljenje v kongresu, kjer se opozicija ne šopiri le v radikalnih vrstah, marveč so mnogokrat težave celo večje v samem peronizmu.

Tedaj so bistré glave v zunanjem ministrstvu iznašle smodnik: ladje ne gredo na vojno, marveč v mirne namene; če bo blokada uspešna, je to delo za mir, ne pa vojni postopek. In ladje so odplule. A račun je bil narejen brez krčmarja. Vojna se je začela in vlada je postavljena pred dvojno izbiro: ali dobi dovoljenje od kongresa, da se ladje udeležijo vojne v „logistično podporo“ zavezniškim silam; ali pa se vrnejo, v blamažo predsednika Menema v očeh mednarodne skupnosti.

Problema ni bilo v senatu, kaj hitro si je vlada oskrbela malo, a jasno večino. V poslanski zbornici pa je bila stvar težja in prvo tozadevno zasedanje se je končalo sredi pretepalske komedije med peronisti in radikali. Drugi del je bil napovedan za to sredo 23 in ko bo bralec imel v rokah naš list, je verjetno, da si bo predsednik že oddahnil in bodo ladje ostale v zalivu. A zadnja beseda kljub vsemu še ni izrečena.

Največja težava pa, ki jo ima vlada, je razložiti, kaj pravzaprav delajo argentinske ladje (argentinske sile) v daljni vojni, v kateri država nima nobenih interesov, ne aktivnih be pasivnih. Kajti težko je iskati kakega „zavezništva“ z ostalimi udeleženci te vojne, razen če dokončno zavzamemo zavest kolonialnega položaja naše države. Sedaj že odslovljeni minister za javna dela, Roberto Dromi, je pred kratkim zatrdil, da se nahajamo „na

kolenih“ pred zunanjimi upniki; in s tem ali pa v praznih sanjah predsednika o nekem neverjetnem vstopu v „prvi svet“ je iskati razlog, da se „Argentina nahaja v vojni“, kot je dejal Menem.

NOTRANJI KAOS

Medtem pa teče naprej tudi „notranja vojna“. Po slavnih aferah okoli korupcije, vsled obtožb poslanika ZDA Terenca Todmana, je kriza v vladi prinesla nekoliko več jasnosti v celoten položaj. Zamenjali so dejansko polovico vlade. Ob vsem je očitno, da je s to spremembo pridobil zelo na moči gospodarski minister Erman Gonzalez. Čudna ta pojava do pred kratkim nepoznanega Riojanca, člana krščanske demokracije (saj je še vedno delegat v državno konvencijo stranke), ki pa ima v rokah tolikšno gospodarsko oblast, da bi mu zavidala Sourouille in celo Martinez de Hoz, ki sta bila vsak v svojem času najmočnejše figure argentinske gospodarske politike.

A nekaj je jasno. Poleg Gonzáleza je pridobil na moči tudi zunanji minister Domingo Cavallo, kajti velik del sprememb se je izvedel pod njegovim nadzorstvom in po njegovem nasvetu. Pustimo ob strani ministra za vzgojo (Antonio Salonia), kot tudi notranjega ministra (Julio Mera Figueroa, dejansko dekorativna figura), kajti ne eden ne drug nimajo v svojih rokah „politične oblasti“. A novi obrambni minister (Guido Di Tella) ima toliko zvez s krogi v ZDA (bil je tam poslanik) in tako dobre stike z osebnostmi severnoameriških oboroženih sil, da ni mogoče zanikati zveze med tem dejstvom in njegovim bodočim delom v zvezi z argentinskim vojaštvom, v trenutku, ko se v oboroženih silah pričinja delo sprememb, privatizacij, skrčenja in modernizacije. V manjši meri, a ne brez „filoameriških“ zvez, je sličen položaj tudi novega ministra za delo. Rodolfo Díaz bo imel veliko težav v trenutku, ko vsa teža gospodarskega programa sloni na rezeciji argentinskega produktivnega aparata, in brezposelnost dosega nedojemljive številke.

Minister Avelino Porto, doslej rektor privatne Universidad de Belgrano, je čuden prisadek te vlade, v kateri je novo „ministrstvo za pravo“, ki ga argentinska ustava ne predvideva in za katero bo tudi potreben poseben zakon kongresa. Zato pa Raúl Granillo Ocampo še vedno čaka in žalostno gleda, kdaj mu bo zbor poslancev in senatorjev poveril status ministra.

Medtem pa se težave ne končajo, marveč se šele začenjajo, ko se bliskovito bliža osmi september, dan volitev. Notranjščina gori in zato je vlada intervindirala provinco Tucumán (čeprav se je Menem tako rad bahal z dejstvo, da še ni intervindiral nobene province in da je tudi ne bo) kjer so socialni izbruhi in kaos vladajočega peronizma porinili stanje preko meje vzdržnosti. Novi zvezni komisar je potoval tudi na Ognjeno zemljo, kjer vlada z grozo gleda napredovanje krajevne provincijske stranke in nazadovanje peronizma. Kaj nas še čaka?

SLOVENIJE NISMO NIKOLI POZABILI

Pogovor s Tinetom Debeljakom iz Argentine

Med dogodki ob plebiscitu je veliko pozornost vzbudil tudi prihod Tineta Debeljaka ml. iz Argentine, ki je kot zastopnik Slovencev prišel glasovat v rodno Ljubljano. S seboj je prinesel svojevrstno podporo svobodni, samostojni in neodvisni državi Sloveniji — okoli 3000 podpisov argentinskih Slovencev. Ob novem letu je obiskoval tudi uredništvo Družine in tako je nastal naslednji pogovor.

Po vojni ste kot otrok zapustili Slovenijo. Zadnjega polletja ste že dvakrat bili doma. Kako danes gledate na svojo domovino?

Posebno sem zelo zadovoljen, da sem lahko obiskal Slovenijo. Prav tako vsi Slovenci, ki so po vojni odšli v Argentino. Tudi naši otroci jo še vedno doživljajo kot svojo domovino. Naša povezanost s Slovenijo je bila ves ta čas zelo močna, čeprav smo dolga leta zaradi režima čutili odrezanost od nje. Kljub temu smo jo vedno imeli za svojo domovino in ravno to nam je dalo moč, da smo narodnostno vzdržali. Ko sem prišel prvič domov, sem takoj začutil, da so vse ovire padle. Slovenija je svobodna in na poti v pravno demokracijo. Sam sem sedaj za takšno svobodno, neodvisno in samostojno Slovenijo tudi glasoval, z menoj, na simbolni ravni, pa tudi vsi tisti, katerih podpise sem prinesel s seboj. Še to: v Argentini smo bili Slovenci že dolgo časa prepričani, da je za Slovenijo edina rešitev njena neodvisnost in samostojnost.

Ob prebiranju slovenske argentinske literature človek začuti, da ste takšen razvoj že dolgo časa pričakovali in napovedovali. So tudi vas dogodki prehiteli oziroma presenetili?

Presenetili so tudi nas, čeprav smo vedeli, da diktatura in podložništvo drugim narodom ne moreta večno trajati. Prav tako smo vedeli, da so se stvari začele krhati. Mislili pa smo, da bo proces trajal še desetletja. Še ob napovedi lanskim volitev smo dvomili, da bodo prinesle korenite spremembe. Šele po volitvah smo spoznali, da gre zares.

Na začetku ste omenili odrezanost argentinskih Slovencev od domovine; odrezanost, ki jo je povzročil režim. Ali niso vezi ves čas obstajale? Al ni prav Cerkev ves čas skrbela za takšne stike?

Tudi Cerkev je bila dolgo časa močno ovirana in cenzurirana, tako da stikov ni bilo veliko. Še največ med duhovniki, veliko manj med drugimi ljudmi. Dolgo časa smo obojni živeli povsem ločeno. Glejte primer: naše otroke so birmali tukajšnji slovenski duhovniki. Prvi škof, ki jih je prišel birmati, je bil nadškof Šuštar. Šele z njegovim prihodom so se obiski pomnožili in danes so že zelo številni. Edina ovira, ki je vedno ostala, je velikanska razdalja. Naj omenim to, da je šele po cerkveni povezavi prišlo do kulturnih stikov in čisto na koncu tudi do političnih.

Kolikor smo mogli od doma spremljati vaše življenje, smo videli, kako ste Slovenci močno povezani, tako politično

kot kulturno in narodnostno, še posebej pa versko in cerkveno. Sedaj stopa v ospredje že druga in tretja generacija Slovencev v Argentini. So te vezi še vedno tako močne in žive?

Pri nas v emigraciji se je za resničnega potrdil rek, ki pravi, da gresta slovenstvo in katolicizem skupaj. Kdor je nehal biti Slovenec, je opustil tudi vero, ter tudi narobe: Kdor je opustil vero, je prenehal biti Slovenec, vsaj zavedno. Naše laične organizacije so ločene od cerkvenih, vendar smo ves čas zelo tesno sodelovali. Šlo je za zelo plodno sožitje, nikakor pa ne za cerkveno umešavanje v politična vprašanja. To obliko povezovanja nadaljuje tudi naša mladina. Na ta način smo preprečili prevelik španski vpliv, zato bo slovensko občestvo ostalo živo še dolga desetletja.

Že doslej je v zadnjih letih veliko mladih Slovencev iz Argentine obiskovalo domovino svojih staršev. Takih obiskov bo v prihodnost verjetno še več. Kakšni so sadovi teh stikov?

Ta povezava je za nas življenjskega pomena. Prej smo imeli slike le po spominih in knjigah. Živih stikov je bilo zelo malo, samo posamezni obiski in že ti so prinesli veliko dobrega. Mladi na ta način spoznajo, da je domovina nekaj resničnega, ne pa samo v šoli naučenega ali v pripovedi staršev obstoječa. Živ stik omogoča čustveni odnos, ki ga knjige ne dajejo, priveže te na Slovenijo in da novih moči. Naše najštevilnejše zveze so bile pisne. Prihajali so Družina, Ognjišče, Tretji dan, Misijonska obzorja. To je veliko, ni pa živ stik. Velike težave bo še naprej predstavljala oddaljenost. Argentina je izjemno daleč, gospodarske razmere pa slabe. To bo treba premostiti in naše mlade ljudi za dalj časa poslati v domovino, da jo bodo dodobra doživeli in še bolj vzljubili.

V slovenski Cerkvi je bilo lani ustanovljeno katoliško središče za Slovence po svetu. Bo pa vašem mnenju to telo s cerkvene strani lahko vzpostavilo nove povezave med domovino in vami?

Upamo, da. Potrebni bodo dolgotrajni načrti glede obiskov; pošiljanja knjig, zlasti verskih, katekizmov in drugih. Marsikakšno obliko pa bomo morali še odkriti. To, da nove povezave na cerkveni strani že delujejo, je za nas izredno pomembno, zlasti zato, ker je Cerkev pri nas zelo važen del narodnega življenja.

Novica, da ste ob prihodu na plebiscit prinesli s seboj 3000 podpisov, je na Slovenskem vzbudilo velik odmev in občudovanje. Kdo so podpisniki? Samo starejši, še v domovini rojeni ali tudi mlajši? Na kakšen način ste jih zbrali v slabih desetih dneh?

Obvestili smo vse dosegljive rojake, tako povojne emigrante kakor tudi predvojne. Od teh smo dobili okoli 300 podpisov, kar je za njihove razmere veliko. Podpise smo najprej zbirali pri Miklavževih prireditvah, po slovenskih mašah, največ pa s pomočjo naših organizacij. Kdo so podpisniki? Samo

ljudje, starejši od 18 let, se pravi takšni, ki bi se lahko udeležili plebiscita. Med njimi je bilo veliko mladih iz druge in tretje generacije. Število predstavlja okrog 60 odstotkov slovenskih volilnih upravičencev v Argentini. Iz tega se vidi, da Slovenci v Argentini nismo na domovino navezani samo čustveno, temveč smo del Slovenije tudi politično.

Med časopisi, ki prihajajo k vam, ste omenili tudi Družino. V našem katoliškem tedniku bi radi v novih razmerah nagovorili tudi verne Slovence po svetu. Kaj pričakujete vi?

Družina je prav gotovo dobra vez med slovensko Cerkvijo doma in Cerkvijo pri nas. Iz nje zvemo vse, kar se doma dogaja, tako novice, pomembne dogodke, izjave kot tudi globlja verska in teološka razmišljanja. Kot takšna je Družina dobro dopolnilo našemu verskemu mesečniku Duhovno življenje z otroško prilogo Božje stezice. Želimo pa, da bi v Družini več pisali o nas tu in o nas informirali bralce

doma in drugod po svetu. Naše versko življenje in delo je zelo bogato, na primer romanja, proščenja in druge verske prireditve. Marsikaj koristnega smo v teh desetletjih tudi napisali, kar bi bilo za ljudi doma vsekakor zanimivo. Torej, naše sodelovanje in izmenjavo moramo še bolj utrditi.

Gospod Debeljak, skleniva najin pogovor z obljubo in zagotovitvijo, da bomo to skušali doseči že v letu, ki smo ga začeli, in tako pripomogli, da smo vsi — mi doma in vi v Argentini — duhovno bogateli in narodno ter kulturno rastli.

Sem popolnoma istega mnenja, vsi smo člani istega naroda, ki živi isto kulturno, versko in deloma tudi politično življenje. Vsi moramo opraviti svojo narodno in versko dolžnost. Bralcem Družine želim srečno in blagoslovljeno novo leto.

Pogovarjal se je JANEZ GRIL
Družina, 20. januarja 1991.

VSEM NAŠIM PRILJATELJEM, ZNANCI IN DOBROTNIKOM
NA KOROŠKEM, V SLOVENIJI IN PO SVETU ŽELIMO
RADOSTNE BOŽIČNE DNEVE, NAM VSEM IN NAŠEMU
NARODU PA ZA TAKO ODLOČILNO LETO 1991 VELIKO
DUHA, POGUMA IN OPTIMIZMA.

INICIATIVNA SKUPINA „SLOVENŠČINA, MOJ JEZIK“

Iz pisma iz Slovenije

Komunistična balkanizacija slovenske družbe je kruta stvarnost, s katero moramo računati. Gospodarsko smo na tleh, moralne in socialne vezi zrahljane, narodni temelji nevarno načeti. Mladina nima več trdnih krščanskih načel. V novi generaciji, ki je šla skozi marksistične šole in materialno vzgojo, manjka poštenih in sposobnih ljudi. Potrebna je obnova krščanske kulture, šolstva, formirati bo treba katoliško inteligenco, brez česar ni izgleda za srečno bodočnost slovenstva.

Rdeča mafija še deluje in se pripravlja, da v novi preobleki spet pride do formalne oblasti. (Dejansko oblast na ključnih mestih družbene strukture še vedno drže v rokah stari partijci in njihovi sopotniki). Partija še nadalje razpreda svoje laži, nagaja vladi in bega ljudi preko medijev z razkrajalno kritiko. „Laž je večna duša komunizma“ (Justin Stanovnik „Slovenska sprava“) in resnica njegov najnevarnejši sovražnik. Zato še vedno strahujejo preživeli priče komunističnega rodomora, da ne bi povedale, kar jim sili na ustnice.

Bili smo na simbolni spravi slovenstvi v Kočevskem Rogu. Takih brezen kot je ta, je polno po Sloveniji. Prvič po 45 letih smo se lahko javno spomnili nedolžnih žrtev, ki so jim vzeli še dobro ime. Romanje so organizirali po

župnijah, vso pot smo molili za pokojne.

Sprave ne marajo krivci pomora in koristniki zločinov - novi razred privilegirancev. Polni so sovraštva in se cinično posmehujejo „preštevanju“ kosti. „Zaradi opranih možgan in priborjenih privilegijev se celo nekateri verni trobijo v njihov rog. Slovenski položaj je točno opredelil nadškof Šuštar: „Časi se spreminjajo, ljudje pa ostajamo isti“. Samo revolucija bi korenito v osnovi spremenila položaj. Sedanja evolucija pa je počasna in prinaša delne spremembe, predvsem na površju. Zato danes za zločinska dejanja nihče ni odgovoren. Spomeniki revolucije še vedno stojijo po mestu. Krvniki, ki jih je partija nagradila, še naprej uživajo mastne penzije in še vedno nosijo častne naslove narodnih herojev. Enako pridobljene privilegije njih potomci nemoteno uživajo. Razvoj gre počasi in mi korenite spremembe morda ne dočakamo več. Upamo, da bo plebiscit za samostojno Slovenijo uspel in doprinesel temeljni kamen za novo slovensko družbeno gradbo. Samostojnost sicer samo po sebi ne bo rešila težke gospodarske, moralne in družbene krize, olajšamo nam pa bo gospodarsko breme podpiranja balkanskega juga in dana bo možnost, da se brez tujih interferenc lotimo slovenske narodne obnove.

12. decembra 1990

Stane Buda

„Jugoslavija“ — konfederacija?

Pogosto se v programih sedanjih slovenskih političnih strank — poleg ideje o samostojnosti — pōstavlja ta dosedaj skoraj nepoznan pojem: konfederacija. Vemo, da povsod po svetu prevladujejo federacije, torej zveze nekemu središču podrejenih provinc ozir. namišljenih in nesamostojnih držav. Tipičen primer take federacije je prav sedanja Jugoslavija.

Vsem je verjetno že znano pravilo, da je konfederacija ali sodržavje zveza — začasna ali za daljšno dobo — samostojnih držav, ki v taki zvezi ne izgubijo ne svojega imena, niti svoje državnosti. S konfederalno zvezo držav namreč ne nastane neka nova država.

Pravilno presoja to zadevo Štefan Lednik v „Sobotni prilogi“ ljubljanskega „Dela“ z dne 30.6.90. ko pravi: „Država Slovenija v konfederativni zvezi... ne potrebuje ne zvezne ustave, ne zvezne skupščine, ne (zvezne) vlade, pa tudi ne zveznega glavnega mesta...“ Naredi pa isto napako kot skoraj vsi naši politiki, tako doma kot na tujem, da namreč postavlja slovensko državo v konfederalni okvir druge države z imenom Jugoslavija. Mislim, da bi moralo biti vsakemu že jasno, da dokler bo obstojala „Jugoslavija“, bomo pred svetom samo „Jugoslovani“, nikdar pa Slovenci. Konfederativna zveza Slovenije v „Jugoslaviji“ bi bila proti bistvu konfederacije ali sodržavja in je zato popolnoma nesmiselna.

Kako bi si morali zamisliti tako konfederativno zvezo z ostalimi južnoslovanskimi narodi ozir. z njihovimi državami, ki sestavljajo sedanjo državo, da bi bila pravilna in v smislu sodržavja? Nisem poklicni politik, vendar bi naštel nekaj primerov ozir. navedel nekaj misli, ki naj bi bile podlaga za širšo debato.

Meje konfederacije: Zunanje meje konfederacije naj bi ostale take ozir. iste kot so sedaj. Na ta način ne bi bilo problemov za mednarodno priznanje zveze.

Ime sodržavja: Zveza naj bi se imenovala Posavska zveza ali Podravska zveza ali celo Balkanska zveza in podobno. Že ime „sodržavje“ pomeni, da zvezne države ne morejo in ne smejo biti podrejene neki državi z določenim imenom.

Predsedništvo konfederacije: „Predsednik zveze“ naj bi bil časten naslov. Ker je v sedanji državi vpeljana letna menjava predsednika predsedstva, bi se lahko ta navada prenesla tudi na konfederacijo. Vrstni red predsedstva pa bi bil lahko po številu prebivalstva posameznih držav ali po površini ozemlja ali pa po abecednem redu. Enoletni predsednik zveze — ki ne bi bil izvoljen — naj bi bil istočasno predsednik konfederalne države, ki je na vrstnem redu. Glavno mesto te države naj bi bilo istočasno enoletna prestolnica zveze.

Denar: Vsaka konfederirana država naj bi imela svoj lasten denar. Za obračunavanje medsebojnih gospodarskih računov bi se lahko uvedel nek skupen denar — po zgledu Zah. Evrope —, ki bi bil lahko namišljen ali pa stvaren, vendar pa z drugačnim imenom kot bi bil denar konfederalnih držav. Z inozemstvom naj bi vsaka država poslovala na svoj račun.

Vojska: Vsaka država v zvezi naj bi imela svojo lastno vojsko (in seveda tudi lastno orožništvo, policijo, carinsko uradništvo itd.), tako kopensko vojsko kot letalsko in svojo mornarico, če ima lastno

obalo. K predsedstvu zveze naj bi vsaka država poslala samo dva ali tri svetovalce za splošno obrambo. Zveza ne bi smela imeti neke skupne armade.

Jezik: Vsako leto naj bi bil uradni jezik tistega naroda ozir. države, ki ima enoletnega predsednika sodržavja. Gospodarski, politični, vojni, itd. svetovalci pri zvezi naj bi govorili ozir. razpravljali v svojem lastnem jeziku, prevajalci, ki naj bi jih imela vsaka skupina, pa naj bi preskrbeli za medsebojno sporazumevanje.

Zastava - Himna - Grb: Vsaka konfederalna država naj ima svojo lastno zastavo, svojo lastno himno in svoj lasten grb. Če bi se sporazumeli, da ima tudi konfederacija lastno zastavo, ta ne smela biti slična zastavam držav. Tudi himna sodržavja bi morala biti kratek povzetek vseh himen posameznih držav. Grb konfederacije pravtako ne bi smel biti sličen grbom konfederalnih držav.

Organizacija združenih narodov: Pred to mednarodno zvezo naj bi imela konfederacija samo enega zastopnika, ki bi se letno menjal tako kot predsednik sodržavja. Na ta način bi bile države konfederacije tudi indirektno priznane.

Tuja poslaništva: Glavni zastopniki tujih držav bi se seveda morali vsako leto seliti v občasno prestolico zveze. Stroške nastavitve in stroške za komunikacijske zveze naj bi prevzela država, ki je na vrstnem redu. Posamezne konfederalne države pa naj bi imele vice-poslanike z obsežnimi pooblasti za izdajo vizumov, itd., tako da ljudje ne bi imeli nobene potrebe potovati v občasno prestolico zveze.

Naša predstavništva v tujini: Konfederacija naj bi imela v tujini poslanike, ki bi se vsako leto menjavali, ker bi pač pripadali državi, ki ima enoletnega predsednika zveze. Vsako poslaništvo pa naj bi imelo odseke, kjer bi bili zastopniki vseh držav zveze.

Sodstvo: Vsaka konfederalna država naj bi imela popolnoma samostojno sodno upravo. Za morebitne spore med državami sodržavja naj bi bilo pristojno nevtravno mednarodno sodišče, ki itak že obstaja.

Pravtako naj ima vsaka država svoj lasten parlament ozir. skupščino. Odpadli bi torej vsi dosedanja federalni organi, namesto teh naj bi imel enoletni predsednik sodržavja pri sebi zbor svetovalcev (gospodarskih, vojnih, itd.) iz vseh držav, ki naj bi se pravtako letno selili v začasno prestolico zveze.

To je samo nekaj točk ozir. predlogov, vendar se iz vsebine razvidi, da bi le na ta način Slovenci tudi v sodržavju ohranili svojo samostojnost in državnost.

Stroški, ki bi jih imela Slovenija v taki zvezi, bi bili verjetno veliko manjši, kot pa jih ima v sedanji državi, saj bi odpadli razni federalni davki, ki sedaj težijo naše ljudi. Za samostojnost pa je treba tudi nekaj žrtvovati!! Vprašanje je seveda, če bi Srbi sprejeli to —edino pravilno— obliko sodržavja. (Da bi prišli do svojega morja, bi se morali združiti s Črnogorci v eno državo v obliki federacije). Verjetno se bodo upirali taki konfederaciji, saj bi izgubili kar dve „molzni kravi“: Slovenijo in Hrvaško. Poleg tega pa bi bile njihove ideje o „Jugoslaviji“, „Veliki Srbiji“ in o „bratstvu in edinstvu“ za vedno pokopane.

Pred seboj imam tudi „Sobotno prilogo“, sedaj od 6.10.90, kjer je objavljeno besedilo dokumenta, ki so ga

Slovenska kmečka zveza - Slovenska ljudska stranka

Na občnem zboru Slov. kmečke zveze so sprejeli tudi nov statut stranke ali povedano natančneje: sprejeli so takšen predlog, kakršen je bil več kot mesec dni v razpravi po podružnicah, spremenili so le prvi člen in dopolnili ime stranke, ki se od občnega zbora dalje imenuje Slovenska kmečka zveza - ljudska stranka, lahko pa tudi samo Slovenska ljudska stranka. Ker je bilo na osnutek še nekaj pripomb, so se dogovorili, da bo osrednji odbor imenoval statutarno komisijo, ki bo —če bo to pač potrebno— do naslednjega občnega zbora pripravila nov statut.

Ko je Jože Škrlec predlagal amandma k prvemu členu predloga statuta in s tem tudi dopolnitev imena oz. preimenovanja stranke, je ugovarjal Štefan Kuhar, predsednik na zboru imenovane statutarne komisije, in povedal, da sta samo dva upoštevala predlog z zadnje seje upravnega odbora v Orehovi vasi in oddala pripombe k statutu, da pa drugih pripomb komisija ni prejela. Ivan Oman je kljub temu predlagal, da bi zbor sprejel predlog statuta in tudi predlagano dopolnitev imena oz. preimenovanje. Marjan Podobnik, ki je skupaj z ostalimi člani delovnega predstestva občni zbor vodil, je dejal, da nič pomaga 50.000 kmetov pred skupščino, če v njej ni 50 poslancev, ki bi zagovarjali kmečke interese. Razširitev imena je pomembna tudi zato, da bi za kmečke zahteve pridobili tudi ljudi, ki podobno mislijo. Dr. Franc Zagožen je dejal, da je bila ljudska stranka že nekdanj v Sloveniji najmočnejša stranka, in se zatem vprašal, katera stranka naj bi zdaj, če ne prav kmečka, nosila to ime. Dopolnitev imena je utemeljil s tem, da je kmečka zveza na pomladanskih volitvah dobila več glasov v Ljubljani kot v marsikateri podeželski občini. Ivan Pučnik je dejal, da se mu ime Slovenska kmečka zveza — Ljudska stranka zdi povsem logično, tudi zato, da bi kot parlamentarna stranka privabila v stranko tudi Slovence drugih poklicev, predvsem pa izobražence. Janko Bukovec je bil podobnega mnenja: v stranko je

treba privabiti izobražence; nekaj jih sicer je v njej, vendar še premalo. Predlagal je tudi, da naj bi bili kmetje (prav zaradi bojazni, da se v ljudski stranki ne bi nekako porazgubili, na kar je opozorila ena od delegatk) večinsko zastopani v odborih. Tudi Ivan Struc je soglašal z dopolnitvijo imena in razširitvijo (volilne) baze, sicer pa je predlagal, da naj stranka čimprej zaščiti ime, da ga ne bi morebiti vzela katera druga. Prenovitelji, na primer!

Slovenska kmečka zveza — Ljudska stranka je po statutu „stanovsko politična organizacija, ki vključuje kmete in druge občane, ki sprejemajo statut in program organizacije“. Kar zadeva članstvo v več strankah, 5. člen statuta pravi, da „predstavnik (funcionar) SKZ (naj) ne bo predstavnik (funkcionar) drugih strank“. Glavni organi SKZ so občni, osrednji in izvršni odbor. Predsednik SKZ je hkrati predsednik osrednjega in izvršnjega odbora. Redni občni zbor je vsaki dve leti; za spremembo statuta je potrebna dvotretjinska večina.

Dva, trije so menili drugače. Eden od delegatov je dejal, da ni pomembno ime, ampak program, in še vprašal, ali spreminjanje imena pomeni, da se sramujemo programa. Drugi je, kot že rečeno, opozoril na nevarnost, da bi se kmetje v stranki s tako široko bazo nekako „izgubili“.

Odločilno je glasovanje: 163 delegatov je bilo za dopolnitev imena, 22 proti, pet se jih je vzdržalo. Ko so glasovali o celotnem statutu, je bil proti eden, trije pa so se vzdržali.

Slovenske brazde, št. 1

Slov. kmečka zveza je pričela izdajati svoj list z naslovom Slovenske brazde. Iz njega ponatiskujemo zanimiv članek. Op. ur.

Slovenci v ZDA

V Clevelandu je bil ustanovljen Slovensko-ameriški svet za gospodarsko sodelovanje, ki bo deloval v okviru ameriške zvezne države Ohio kot neprofitna organizacija. Ta ustanova namerava pomagati slovenskim podjetjem, da se prilagodijo tržnim razmeram, kakor tudi ameriškim, ki naj bi želeli sodelovati s slovenskim gospodarstvom. Skušala bo tudi vplivati na pomoč, ki jo ameriška vlada namenja Jugoslaviji in zlasti Sloveniji. Njen predsednik je Michael Perles, podpredsednik federalnega hranilno-posojilnega združenja za Ohio, podpredsednik pa Roger Šuštar, predsednik družbe Fredon.

Septembrska prosvetna ura pri fari Sv. Cirila v New York-u je bila posvečena žrtvam komunistične revolucije v Sloveniji. Med drugimi točkami naj omenimo dve: Helga Puc Clement je recitirala „Molitev za vse žrtve“, ki opisuje potek svečanosti v Kočevskem Rogu in obisk jam, Marjanca Bürger je pa prebrala članek „Brezno pod Ronjem“, ki se naslanja na izpovedi Milana Zajca, Franca Dejaka in Franca Rozina, ki so obstreljeni našli pot iz jame v svobodo. Bili so tudi nastopi pianistk in še drugih recitatorjev.

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENC V ARGENTINI

NOVA GORICA — Predstavniki slovenskih knjižnic so se zbrali na dvodnevni posvet Zveze bibliotekarskih društev Slovenije in razpljali o tem, če so knjižnice pripravljene za jutrišnji dan. Precej se jih je izjavilo, da jim primanjkuje potrebnega prostora za sodobno razporejanje knjig.

LJUBLJANA — Avtomobilov je bilo v Sloveniji leta 1989 530.000. V primerjavi s prebivalstvom je prišel en zasebni avto na 3,77 prebivalca ali 269 avtov na tisoč prebivalcev. V celi Jugoslaviji jih je bilo 3,37 milijona. Po statističnih podatkih so zračunali, da je bil tega leta slovenski avtomobilizem tam, kjer je bil avstrijski že pred 13 leti, avstrijski pa tam, kjer je bil ameriški leta 1965. Istočasno je položaj na Kosovem tak kot je bil v Sloveniji leta 1967, črnogorski in bosanski kot v letu 1971 in hrvaški kot 1977.

KOČEVJE — Porotex je ime blagu, ki ga je kočevska Oprema uporabila za izdelavo gasilske obleke. Blago je iz čistega bombaža s posebnim mikroporoznim slojem plastike, ki ga naredi nepromočljivega, hkrati pa dopušča dihanje telesa. Obenem je odporno na kisline in luge ter negorljivo. Preizkušajo ga novomeški poklicni gasilci, ki so že predlagali nekatere spremembe, predvsem v krajih.

NOVA GORICA — Simbol Stranke demokratične prenove (komunistične stranke, po domače) naj bi poleg rumene zvezde bil še rdeč nagelj. Zvezda je na modrem kvadratnem polju z zeleno črto v dnu kvadrata. Zastava pa naj bi bila rdeče barve z modrim poljem v zgornjem levem kotu in rumeno zvezdo v njem.

BREŽICE — 700 milijonov dolarjev na leto prispeva Slovenija za Jugoslovansko ljudsko armado. Tako je povedal slovenski minister za ljudsko obrambo Janez Janša pri okrogli mizi o zgodovini in bodočnosti slovenske vojske. Med drugim je dejal, da je v pripravi več zakonov o ljudski obrambi, ki so odvisni od nove ustave. Janša si zamišlja slovensko vojsko sodobno usposobljeno, s približno 20.000 mož.

LJUBLJANA — Za najbolj urejen turistični kraj je Turistična zveza Slovenije lani proglasila zdravilišče Radenci. Sledili so mu Rogaska Slatina (lanski prvak), Postojna, Bled in Portorož.

KOPER — Zaradi onesnaženja morja je madžarska plovna družba bila obsojena na kazen 950 din, kapitan ladje Vorosmarty pa na 50 din. Kazni so izredno nizke, če primerjamo stroške sojenja (približno 10.000 din), odkodninski zahtevek mesta Koper (7.000 din.) in še za čiščenje madeža, ki ga je povzročil izliv 250 kg mazuta in odpadnega olja. Razlika je zato, ker so kazni ostale nespremenjene od leta 1986 (1 dolar = 13,5 din).

CELJE — Denarništvo v antiki na Slovenskem je naslov razstave, ki so jo pripravile Ljubljanska banka s podružnico v Celju in numizmatični kabinet Narodnega muzeja v Ljubljani. Obsega dobo od 3. stoletja pr. Kr. do leta 1.000, opisuje pomembnost najdbe kovancev za zgodovino pisje, kako so v starih časih delali denar in skuša priti do dna vprašanju, če so že takrat poznali inflacijo.

MURSKA SOBOTA — Divji prašiči in damjaki (jeleni) so prava šiba božja goričanskih kmetov. Že več let iščejo rešitev, da bi divjad ne razrivala njiv. Eni so predlagali, da bi kmetje pridelovali poljščine, ki jih živad ne ceni, pa so rekli, da kljub temu škoda ni majhna. Skušajo, da bo nova lovska zakonodaja našla uestno rešitev.

LJUBLJANA — Borza v Ljubljani je v sedmih mesecih na 47 sestankih ustvarila

na 24,5 milijona dinarjev prometa. Največje kupčije so bile sklenjene s certifikati Narodne banke Jugoslavije za poslovanje z vzhodnoevropskimi državami.

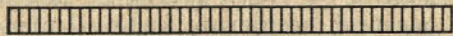
LJUBLJANA — Univerzalna banka Kemija je nov denarni zavod, ki se bo še posebej posvečal leasingu in razvoju factoring dejavnosti. Ime mu daje finančna hiša Kemija, h kateri je pristopilo še 73 različnih družabnikov, ki so zagotovili 17 milijonov nemških mark začetnega kapitala.

POSTOJNA — Erazmov (Predjamski) grad je lani obiskalo okoli 100.000 turistov. Zdaj so se odločili, da bi ga čim kompletneje prenovili: poleg gradbene obnove in dopolnitve bo v njem zbrano čim več dokumentacije in muzejska ureditev.

KÖLN, ZRN — Jože Cjuha je že osmič razstavljal v kölnskem galerijskem središču in sicer slike na papir. Delo tega skademska slikarja povezuje tudi zloženka z desetimi barvnimi reprodukcijami in besedilo o avtorju.

MARIBOR — Na 25. srečanju slovenskih dramskih gledališč so podelili Borštnikove nagrade. Borštnikov prstan je dobil za svoje življensko delo igralec Boris Kralj, za najboljšo predstavo pa so izbrali Goethejev Faust v izvedbi mariborske Drame.

MARIBOR — Hidroelektrarna Golica-Koralpe na avstrijski strani nima še dokončnega blagoslova, čeprav že hočejo začeti polniti jezero. Na slovenski strani hočejo najprej preštudirati in dokončno ugotoviti potresno varnost jezu in njegovih brežin ter doseči sporazum o odškodninah; šele potem bi dali svoje soglasje za polnjenje.

Slike iz šolske kolonije

Letošnja šolska kolonija Zedinjene Slovenije, ki je bila kordobskih gorah v Hanželičevem počitniškem domu, je odlično uspela. Otroci so hodili po hribih, se kopali, zabavali ter veselo uživali svež zrak. Vse to nam prikazujejo naslednje fotografije, ki jih je posnel Marko Vombergar.

Osebne Novice

Rojstvi: 20. decembra je povečala družino Daniela Pérez Brea in ge. Marte roj. Kopač hčerka **Karla**. 8. januarja pa je zagledal luč sveta **Gabrijel**, sin Janka Kokalja in ge. Metke roj. Starič. 19.

decembra se je rodila **Daniela Marzullo**, hči Vinceta in ge. Sonje roj. Rot.

Iskreno čestitam!

Nova diplomanta: Na Moronski univerzi je končala študij in postala Analista de Sistemas **Danica Petkovšek**. Na I.P.E.F. pa je diplomiral kot profesor telovadbe in plavanja **Boris V. Rot**.

Diplomantoma iskene čestitke!

MALI OGLASI

Pazimo in oskrbujemo vašega psa med počitnicami - Tel.: 623-8138

ELEKTRONIKA

Elektro Ader — Električni material za industrijo in dom, splošne instalacije. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947.

Varnostni elektronski sistemi (alarmas) za hiše - tovarne - avtomobile.

Inž. Janez M. Petkovšek, Amianot 9969 - Tel.: 769-1791 - Loma Hermosa

Kadar se o računalnikih (kompjuterjih) govori, **inž. Janez Kocmur** vam poskrbi. Tel.: 651-7459 - Brandsen 2167 - San Justo.

SERVIS

Dolenc Lojze - popravila barvne TV, video-kaset, radio snemalcev, kaset in avdio - Cerviño 3942 - San Justo - Tel.: 651-2176.

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantes óseo-integrados; sreda in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

ARHITEKTI

Andrej Duh - načrti, gradnje in vodstvo del v mestu in okolici; nepremičninski posli - P. Moreno 991 - 5. nadstr. „C“ - Bariloche - Tel.: 0944-20733.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni **Marjeta Šenk** - Tel.: 762-2840.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sreda, petek od 17 do 19 - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knavs — odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 45-0320 in 46-7991

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov — **Andrej Marolt** - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolívar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Alpe Hogar — **Stane Mehle** - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - (1826) Rem. de Escalada - Tel.: 248-4021.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - **Andrej Marolt** - Pte. Illia (Ruta 8) Nº 3113 - (1663) San Miguel - Tel.: 664-1656.

TRGOVINA

Delikatosa Franc Vester — Gana 119 - Capital (1 kvadra severno od postaje Liniers).

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA — Bmé. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bmé. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Česarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

Cena največ štirih vrstic ★ 14.000,- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — ★ 42.000,-

Naš dom San Justo
Velika pustna veselica
v soboto, 9. februarja 1991

SLOMŠKOV DOM
vabi na
pustno veselico
v nedeljo, 10. februarja 1991
Igra Wünderstone

TOMBOLA
NA PRISTAVI
NEDELJA 3. MARCA NE POZABITE!

OBVESTILA

ČETRTEK, 24. januarja:

Seja upravnega sveta Zedinjene Slovenije ob 20. uri.

SOBOTA, 9. februarja:

Naš dom San Justo - Velika pustna veselica.

NEDELJA, 10. februarja:

Slomškov dom - Pustna veselica.

NEDELJA, 3. marca:

Tombola na Pristavi

Slovenci v ZDA

V Chicagu se je vršil festival v čast škofu Baragu, v katerem je sodelovala slovenska skupnost fare Sv. Štefana in čikaška ameriška javnost. Prvi del se je začel s slovesno sv. mašo na prostem, ki jo je daroval Blaž Čemažar. Med mašo je prepeval cerkveni zbor pod vodstvom p. Vendelina Špendova, sestavljen iz domačih in ameriških pevcev. Navzoč je bil tudi odposlanec ljubljanskega škofa Jošt Martelanc. Nedeljski obred se je pa pričel v čikaški katedrali, kjer je daroval sv. mašo škof Timothy Lyne ob somaševanju čikaških in tudi drugih duhovnikov. Zvečer je pa predsednik slovenske skupnosti pri Sv. Štefanu T. Gaber v dvorani predstavil člane Baragove zveze in seznanil navzoče z njihovim delovanjem.

VODORAVNO: 1. Sunkovito premikanje zemlje. 6. Sveže, nekuhano. 11. lesena obloga sten. 12. Neumen. 14. Ozek pas (papirja, blaga). 15. Del kroga. 15. Zastopnik krščenca ali birmanca. 18. Plateno pogrinjalo. 19. Vzklik. 20. Nabiram novih moči. 22. Kazalni zaimmek. 23. Koroško mesto ob Dravi v Podjuni. 25. Breg, obrežje reke ali morja. 27. Obdelani deli polja. 19. Igranica z ruleto. 31. Garaža za letala. 32. Industrijska rastlina. 33. Tišina, mirovanje. 35. Švicarska reka. 36. Boilečina. 37. Last Kate. 39. Član slovanskega naroda. 41. osebni zaimmek. 42. Sedež lavantinske škofije. 44. Vzklik, ki požene konja. 45. Žensko ime. 46. Prebivalec polotoka južno od Kopra.

NAVPIČNO: 1. Kos zemlje, od treh strani obdan z vodo. 2. Pijača, ki omamlja. 3. Enak. 4. Žitarica. 5. Včeraj zvečer. 6. Kosmičasta snov, ki je kolovrat predela v nit (4. sklon). 7. Latinski veznik. 8. Žanjicino orodje. 9. Zgornji del stopala. 10. Mesec v letu. 13. Orodje za otiranje lemeža pri plugu. 16. Ni zdrav. 17. Sirota, uboga. 20. Grenko zelišče. 21. Tista, ki je na meji. 23. Fevdalni podložnik. 24. Debel tobačni zvitek (2. sklon množine). 26. Mehurja, napihnjeni buli. 28. Čuvaja. 30. Del pohištva. 31. Gore. 34. Premikati se. 36. Prihodnji čas pomožnega glagola. 37. vprašalnica. 38. Del obraza. 40. Potomec. 42. Osebni zaimmek. 43. Pomol, kratek polotok.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

Director: Valentín B. Debeljak

Proprietario: Eslovenia Unida

Redacción y Administración:

RAMON L. FALCON 4158

(1407) BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono y Telefax: (54-1) 69-9503

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,

Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intellectual Nº 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino ★ 360.000; pri pošiljanju po pošti pa ★ 400.000; ZDA in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne države Argentine 90 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

V Evropi lahko kupite Svobodno Slovenijo:

v Trstu: Knjigarna Fortunato, Via Paganini 2; v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.

v Ljubljani: Pri Prešernovem spomeniku.

Stavljenje: MALIVILKO

Talleres Gráficos "VILKO" S.R.L.,

Estados Unidos 425

(1101) Buenos Aires - Tel.: 362-7215

odprli nove prostore Hranilno - kreditne službe in veliko živilsko trgovino. V tej trgovini prodajajo dejansko vse, kar zraste na pomurskih poljih.

MARIBOR - V obnovljenem delu glavnega trga so odprli zlatarsko delavnico in prodajalno. Nova zlatarna je v stavbi, ki so jo v okviru prenove mestnega jedra pred nedavnimi obnovili. Zlatar je omenil, da ima mariborsko staro mestno jedro svojo dušo, kakršne mlada mesta nimajo. Notranjost tega izredno privlačno urejenega prostora so uredili italijanski oblikovalci iz Riminija.

LJUBLJANA - Starinoslovci so na Ljubljanskem gradu naleteli na verjetno doslej najpomembnejšo grajsko najdbo - dva novca iz začetka 12. stoletja, ki sta zaradi svoje edinstvenosti in odlične ohranjenosti presenetljivo odkritje. Velika verjetnost je, da gre za izdelek slovenske kovnice. Prednjo stran krasi škofovska podoba, na zadnji pa je mogoče prepoznati dva stolpa s križem na vrhu.

IZLAKE - Na Izlakah so obnovili grajsko kapelo družine Valvasor. S tem so končali obnovo prvega dela Medijskega gradu.

